

บทที่ 4

การเปรียบเทียบบทบาททางการเมืองของพลเอกสุจินดาคราประยูรกับ ความคิดทางการเมืองของมาคิอาเวลลี

4.1 การเปรียบเทียบแบบวิธีการขึ้นสู่อำนาจ

การขึ้นสู่อำนาจทางการเมือง ตามแนวความคิดของมาคิอาเวลลีนั้นมีด้วยกันหลายวิธี แต่วิธีที่น่าจะนำมาเปรียบเทียบกับบทบาทของพลเอก สุจินดา คราประยูร ในการก้าวขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองนั้น คือ

การขึ้นสู่อำนาจโดยกำลังของตนเองและโดยคุณธรรม

มาคิอาเวลลีได้เน้นการขึ้นสู่อำนาจในกรณีดังกล่าวนี้มาก เพราะว่ามีมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของ “คุณธรรมทางการเมือง โดยได้กล่าวว่า การขึ้นสู่อำนาจโดยกองกำลังของตนเองที่ประกอบไปด้วยข้าแผ่นดินหรือไม่กี่พลเมืองหรือไม่ก็บรรดาผู้ที่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้ปกครอง

ในส่วนของพลเอกสุจินดา คราประยูร นั้นเขาได้อำนาจทางการเมืองมาจากการรวมกลุ่มกันทำรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลของอดีตนายกรัฐมนตรีชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 ภายใต้ชื่อคณะดำเนินการคือ คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ซึ่ง พลเอก สุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาทหารสูงสุดเป็นประธานคณะฯ และพลเอกสุจินดา คราประยูร และพลอากาศเอกเกษร โจนินิล ผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นรองประธานคณะฯ

จากสภาพแวดล้อมทางการเมืองก่อนที่จะเกิดการทำรัฐประหาร วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 นั้น ระบบเศรษฐกิจที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเกินขนาดทำให้ขาดพื้นฐานรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านโครงสร้าง และประกอบกับคณะรัฐบาลในขณะนั้นภายใต้การบริหารงานของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีก็ถูกโจมตีอย่างหนักถึงการทุจริตคอร์รัปชันและความขัดแย้งตลอดจนการแก่งแย่งชิงผลประโยชน์ของบรรดาพรรคการเมืองพรรคร่วมรัฐบาลต่างๆ โดยที่นายกรัฐมนตรีกลับแสดงความเฉยเมยไม่เอาใจใส่หรือกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าว และยังคงปล่อยให้มีการทุจริตคอร์รัปชันครั้งสำคัญๆ เกิดขึ้นต่อไป และอีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญมากและนำมาสู่การทำรัฐประหาร โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติในเวลาต่อมา ก็

คือ ความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลชุดพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณกับสถาบันทหารที่อย่างรุนแรงจนไม่ประนีประนอมกันได้ ก่อให้เกิดความตึงเครียดขึ้นอย่างมาก

ความเอือมระอาและเสื่อมศรัทธาของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของรัฐบาลคณะนายพลชาติชาย ชุณหะวัณนั้นมีมากเสียจน จะสังเกตได้ว่า ในการทำรัฐประหารครั้งนี้ แทบจะไม่มีประชาชนคนใดลุกขึ้นมาแสดงการต่อต้านอย่างจริงจัง จัง ๆ จะมีก็แต่เพียงการคัดค้านเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เปรียบเสมือน “ผู้พิทักษ์” ได้เข้ามาพิทักษ์ผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวม แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่พลอยรู้สึกเห็นดีเห็นงามไปด้วยการทำรัฐประหารยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ซึ่งเท่ากับพลเอกสุจินดา คราประยูรและคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติมีความฉลาดลึกซึ้งและความสุขุมรอบคอบในการเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมในการดำเนินการซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สถานการณ์ทุกอย่างสงบและกำลังรอคอยการเปลี่ยนแปลงนั่นเอง

ความสุขุมรอบคอบนี้ถือได้ว่าเป็นสาระสำคัญของ *virtu* หรือคุณธรรมที่มากิอาเวลลีเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองของผู้ปกครองตามแนวทางการขึ้นสู่อำนาจโดยอาศัยกองกำลังของตนเองหรือโดยคุณธรรม นอกเหนือจากคุณธรรมหรือ *virtu* ประการอื่นๆ อันได้แก่ ความสามารถหรือความเชี่ยวชาญทางด้านศิลปทางการทหารหรือการทำสงคราม ความฉลาด ความเข้มแข็งเด็ดเดี่ยวของร่างกายและจิตใจ การมีกองกำลังเป็นของตนเองที่เข้มแข็งและความพร้อมในด้านอื่นๆ แล้ว เนื่องจากความฉลาดหรือความสุขุมรอบคอบนี้จะทำให้ผู้ปกครองที่แท้เลือกกระทำแต่เฉพาะสิ่งที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และเหมาะสมกับความจำเป็น (*necessita*) ของแต่ละสถานการณ์นั้น ๆ ได้ และทำให้เขาสามารถรู้ได้ว่าเมื่อใดที่เขาควรแสดงบทบาทของตนออกมาอย่างไร

ดังนั้น เมื่อพิจารณาการขึ้นสู่อำนาจของพลเอกสุจินดา คราประยูรในครั้งนี้ตามแบบวิธีการขึ้นสู่อำนาจของมากิอาเวลลีทั้ง 4 แบบที่ได้กล่าวไปแล้วในบทที่ 3 จึงกล่าวได้ว่าพลเอกสุจินดา คราประยูรได้มาซึ่งอำนาจโดยอาศัยกองกำลังของตนเอง หรือโดยคุณธรรม ซึ่งเป็นแนวทางการขึ้นสู่อำนาจที่มากิอาเวลลีให้ความสำคัญและชื่นชมมากที่สุด และการขึ้นสู่อำนาจในแนวทางนี้จำเป็นต้องอาศัยสิ่งที่มากิอาเวลลีเรียกว่า *virtu* หรือคุณธรรมเข้ามาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในขั้นตอนของการขึ้นสู่อำนาจอีกด้วย

นอกจากปัจจัยเรื่องความฉลาดลึกซึ้งและความสุขุมรอบคอบแล้ว ยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่ถือว่าเป็นความพร้อมประการสำคัญของผู้ปกครองในอันที่จะแผ้วถางเส้นทางไปสู่อำนาจของตนให้สะดวกสบายนั้น ก็คือ ความเป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านทหารหรือการสงคราม ซึ่งกว่าบุคคลจะมีความสามารถในด้านนี้จนเป็นที่ยอมรับกันนั้น เขาจำเป็นต้องสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ และทักษะความชำนาญด้านการทหาร และยุทธวิธีในการรบมาอย่างซ้ำซ้อน รวมถึงยุทธวิธีหรือวิธี

การในการยึดอำนาจรัฐอีกด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่มีความเป็นไปได้เลยภายในระยะเวลาอันสั้น ซึ่งการที่บุคคลมีความรู้ความสามารถในด้านการทหารหรือการสงครามนี้ จะเอื้ออำนวยให้เขาสามารถใช้ประโยชน์จากกำลังกองทัพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเมื่อนำมาประกอบเข้ากับความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านยุทธวิธีการรบในสมรภูมิแล้ว ก็จะทำให้เขาสามารถกระทำการยึดอำนาจรัฐมาเป็นของตนได้ในที่สุดอันที่จริง ผู้ปกครองที่ได้อำนาจมาด้วยวิธีการเช่นนี้ เป็นผู้ปกครองที่มากอเวลลีขึ้นชมอย่างมาก โดยเขาได้กล่าวถึงผู้ปกครองประเภทนี้ว่า "มันมีคุณธรรมชนิดที่ไม่เพียงแต่มันจะคงรักษาผู้ซึ่งเกิดมาเป็นเจ้าผู้ปกครองเท่านั้น หากแต่ว่าบ่อยครั้งที่เดียว ที่คนธรรมดาๆ ก็เติบโตมาถึงขั้นนั้นได้ด้วยสงคราม"

การขึ้นสู่อำนาจด้วยวิธีการนี้สามารถนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในวงการการเมืองและการทหารของไทยได้เป็นอย่างดี เพราะในการทำปฏิวัติรัฐประหารหลายครั้งที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบันนี้ ปรากฏว่าผู้ที่ทำการยึดอำนาจได้สำเร็จส่วนใหญ่จะเป็นนายทหาร เริ่มจากนายทหารคณะราษฎรในการเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ. 2475 ที่มีกลุ่มนายทหารเป็นแกนนำ การรัฐประหารพ.ศ. 2490 โดยคณะทหารภายใต้การนำของจอมพลผิน ชุณหะวัณ จนมาถึงคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือคณะรชช. ในพ.ศ. 2534 ที่มีพลเอกสุนทร คงสมพงษ์และพลเอกสุจินดา คราประยูร เป็นผู้นำ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้ จึงยังเป็นการสนับสนุนให้เห็นเด่นชัดมากขึ้นว่ากรณีของพลเอก สุจินดา คราประยูรนั้นเป็นการขึ้นสู่อำนาจโดยการอาศัยกองกำลังของตนเอง และโดยคุณธรรมอย่างแท้จริง เนื่องจากในฐานะตำแหน่งของผู้บัญชาการทหารบก โดยมีผู้บัญชาการทหารสูงสุดและผู้บัญชาการทหารอากาศ และทหารเรือร่วมอยู่ในคณะประกอบการยึดอำนาจด้วยกันนั้น ย่อมเท่ากับว่าพลเอกสุจินดา คราประยูร มีกำลังพลของทหารทั้ง 3 เหล่าทัพอยู่ในบังคับบัญชาของตน คือทหารบก ทหารเรือและทหารอากาศ ทำให้เขาสามารถกระทำการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองได้ด้วยความสะดวกสบายซึ่งก็ตรงกับที่มากอเวลลีได้พูดไว้ในเรื่องกองกำลังทหารของผู้ปกครองนั่นเอง

แม้ว่าการใช้ความสามารถทางการทหารแต่เพียงอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง โดยต้องอาศัยคุณธรรมในส่วนอื่นอีกด้วย ยกตัวอย่างเช่น ความสามารถในการประเมินและวิเคราะห์สถานการณ์ที่ตนเผชิญอยู่ หรือความสามารถในการมองการณ์ไกลในอนาคต หากแต่มันก็เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอยู่ในลำดับต้นๆ ที่เดียว นอกจากนี้แล้ว มากอเวลลียังเชื่ออีกด้วยว่า การมีกองกำลังทหารอยู่ภายใต้การควบคุมบังคับบัญชาของผู้ปกครองเองจะเป็นฐานกำลังสำคัญที่จะสนับสนุนการรักษาอำนาจของผู้ปกครองต่อไป ไม่ว่าผู้ปกครองผู้นั้นจะได้อำนาจมาด้วยวิธีการใดก็ตาม การมีกองกำลังของตนเองนั้นจึงเป็นประโยชน์อย่างมหาศาลต่อผู้ปกครอง เพราะจะทำให้ผู้ปกครองคนใหม่อยู่ในสถานะที่สามารถบังคับให้สิ่งต่างๆ เป็นไปตาม

ความต้องการของเขาได้ นอกจากจะช่วยในการรักษาอำนาจแล้ว ยังสามารถทำให้ผู้ปกครองได้รับความยิ่งใหญ่ต่างๆ ตามมาอีกด้วย นอกจากนี้ ยังมีผลในการทำให้ประชาชนเชื่อฟังคำสั่งของผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี

และนอกจากการมีกองกำลังของตนเองแล้ว มาคิอาเวลลียังเชื่อมั่นว่า ผู้ปกครองยังจะต้องมีความสามารถในการใช้กองกำลังดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วย โดยในการนี้ ผู้ปกครองจะต้องสามารถดำรงตำแหน่งนายทัพด้วยตนเองเพื่อให้เป็นที่เคารพยำเกรงของบรรดาทหารภายใต้บังคับบัญชา และเพื่อให้รอบรู้ถึงสรรพยุทธวิธีหรือศิลปะต่างๆ ในการรบซึ่งเป็นสิ่งที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างกระบวนการของการยึดอำนาจรัฐเพื่อสถาปนาตนเองขึ้นสู่ตำแหน่งของผู้ปกครอง ซึ่งในแง่นี้ เมื่อพิจารณาจากประวัติความเป็นมา อันประกอบด้วยประวัติการศึกษาของพลเอก สุจินดา คราประยูร นับตั้งแต่เข้ารับการศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เป็นต้นมา มาถึงประสบการณ์ในโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ประเทศไทย และโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ฟอรัทลิเวินเวอร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และฟอรัท นอตซ์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปีพ.ศ. 2511 และประวัติผลงานและตำแหน่งหน้าที่ทางทหารซึ่งเริ่มต้นนับจากการได้รับติดยศทหาร ว่าที่ร้อยตรี เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2501 เรื่อยมา

จากประวัติการศึกษาและตำแหน่งหน้าที่ทางทหารในอดีตที่ผ่านมาจนถึงขณะดำรงตำแหน่งรองประธานของคณะรักษาความสงบแห่งชาตินั้น เพียงพอที่จะเป็นหลักประกันได้ว่า พลเอกสุจินดา คราประยูรจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านศิลปทางการทหารเป็นอย่างดีพอสมควร จึงถือได้ว่าพลเอกสุจินดา คราประยูรมีคุณสมบัติและลักษณะเข้าข่ายของผู้ปกครองที่ขึ้นสู่อำนาจโดยอาศัยกองกำลังของตนเองและโดยคุณธรรมตามแนวความคิดของมาคิอาเวลลีแทบทุกประการ

กล่าวโดยสรุป ความคิดของมาคิอาเวลลีในส่วนที่เกี่ยวกับการขึ้นสู่อำนาจนั้นคือว่า ผู้ปกครองที่สามารถขึ้นสู่อำนาจด้วยความพร้อมทางด้านกองกำลัง สติปัญญาและด้วยความสามารถของตนเองนั้น จะพบกับความยากลำบากและอุปสรรคนานานัปการกว่าที่พวกเขาจะสามารถขึ้นมาได้ถึงตำแหน่งสูงสุดของรัฐดังกล่าว แต่เมื่อพวกเขาสามารถก้าวขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองแล้ว พวกเขาก็จะรักษาอำนาจที่ได้มานั้นไว้ด้วยความระมัดระวังมากกว่าผู้ปกครองที่ขึ้นสู่อำนาจด้วยความสนับสนุนของผู้อื่นหรือโดยอาศัยโชคชะตา และโอกาสที่พวกเขาจะสูญเสียอำนาจไปก็จะเป็นไปด้วยความยากลำบากมากกว่า เพราะพวกเขามีความพร้อมที่จะรักษาอำนาจของตนไว้ อันเป็นความพร้อมที่พวกเขามีอยู่ในตัวมาตั้งแต่ก่อนที่จะขึ้นสู่อำนาจแล้ว

จึงเป็นที่น่าสังเกตในที่นี้ว่า แม้ว่ากระบวนการหรือแบบวิธีการขึ้นสู่อำนาจของพลเอกสุจินดา คราประยูรจะถือว่าเป็นไปตามตัวแบบวิธีการที่มาคิอาเวลลีเชื่อว่าดีและเหมาะสมที่สุด และน่าจะส่งผลให้ผู้ปกครองที่ขึ้นสู่อำนาจด้วยวิธีการเช่นนี้ ไม่ต้องประสบกับความยากลำบากนักใน

การรักษาอำนาจในภายหลัง เพราะมีรากฐานแห่งอำนาจที่มั่นคงอยู่แล้วจากความพยายามอย่างเหนียวแน่นในตอนแรก หากแต่ในกาลต่อมา สิ่งที่เกิดขึ้นกลับเป็นตรงกันข้ามกับที่มากิวเวลลีกล่าวไว้โดยสิ้นเชิง ซึ่งเราจะได้ศึกษาในประเด็นการเปรียบเทียบเรื่องแบบวิธีการรักษาอำนาจและแบบการสูญเสียอำนาจต่อไป

4.2 การเปรียบเทียบแบบวิธีการรักษาอำนาจ

อำนาจนั้น คือ เป้าหมายสูงสุดของบุคคลในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและอำนาจนี้เป็นที่ชื่นชอบและปรารถนาของทุกคน แม้มันจะได้มาหรือขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองไม่ว่าวิธีการใด ๆ ก็ตาม ผู้ปกครองจะต้องแสวงหาวิธีการในการรักษาอำนาจนั้น ๆ ไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ ไม่ว่าจะเป็วิธีการใด ๆ ก็ตามซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความยุ่งยากและลำบากมากในการรักษาและคงไว้ซึ่งอำนาจนั้น ๆ เพื่อให้อยู่กับพวกเขาให้นานที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ เนื่องจากการแก่งแย่งชิงอำนาจเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองทุกคนต้องประสบและเผชิญกับอำนาจ และเมื่อใดที่พวกเขาพลัดนั้นย่อมหมายถึงการสูญเสีย ความเป็นผู้ปกครองของพวกเขาก็ย่อมจะต้องสิ้นสุดลงด้วยเช่นกัน

จากการที่ พลเอกสุจินดา คราประยูร และคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ขึ้นสู่อำนาจทางการเมือง โดยอาศัยกองกำลังของตนเองและโดยคุณธรรมตามที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น พลเอกสุจินดา คราประยูร และคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ก็ต้องพยายามเรียนรู้แนวทางในวิธีการที่รักษาอำนาจนั้นเอาไว้ให้นานที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ แต่พลเอก สุจินดา คราประยูร ได้ละเลยเสียหรืออาจจะมีให้ทำการบางส่วนเพื่อจะรักษาอำนาจนั้นไว้ แต่การรักษานั้นก็อาจจะไม่สอดคล้องตามแนวคำสอนของ มากิวเวลลี จึงไม่สามารถจะรักษาอำนาจไว้ได้มาดังกล่าวไว้ได้ แม้จะได้กระทำตามคำสอนของมากิวเวลลีแล้วก็ตาม แต่การรักษาอำนาจไว้นั้นไม่สัมฤทธิ์ผล

การรักษาอำนาจที่ได้มาตามแนวคำสอนของ มากิวเวลลี นั้นมีพื้นฐานมาจากการมองการเมืองที่เกิดขึ้นและมีอยู่จริง เป็นรูปคำสอนแบบ “สังคมนิยม” มากิวเวลลี ได้กล่าวเอาไว้ในคำสอนถึงแบบวิธีการรักษาอำนาจเอาไว้หลายประเด็นด้วยกันเพื่อลดโอกาสที่จะสูญเสียอำนาจ ผู้เขียนจึงขอเปรียบเทียบวิธีการรักษาอำนาจไว้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นประเด็นย่อย ๆ ไว้ ๕ ประเด็นดังนี้คือ

4.2.1 การปฏิบัติต่อกลุ่มอำนาจเก่า

มากิวเวลลีได้แนะวิธีเอาไว้ในคำสอนไว้ว่าสิ่งแรกที่ผู้ปกครองพึงกระทำหลังจากขึ้นสู่อำนาจทางการเมืองใหม่ ๆ เพื่อที่จะรักษาอำนาจที่ได้มานั้นเอาไว้ครอบครองให้นานที่สุด คือ การ

กำจัดสายโลหิตของกลุ่มอำนาจเก่า หรือกลุ่มเจ้าผู้ปกครองเดิมให้หมดสิ้นไป เพื่อมิให้กลุ่มอำนาจเก่ามีโอกาสตั้งตัวหรือฟื้นตัวกลับมาเป็นอันตรายและแย่งชิงอำนาจที่เขาเคยมีมาก่อนกลับคืนไป ดังที่มาคิอาเวลลีได้กล่าวเอาไว้ว่า “และใครที่ได้รับเหล่านี้มาและปรารถนาที่จะคงรักษาเอาไว้ก็คงจะมีข้อคำนึงอยู่สองประการ ประการหนึ่ง คือสายโลหิตของเจ้าผู้ปกครองเดิมจะต้องถูกกำจัด”¹ เหตุที่ต้องกำจัดก็เพราะว่า ก่อนที่กลุ่มอำนาจเก่าจะถูกโค่นอำนาจนั้น คนกลุ่มนี้ถือว่าเป็นอำนาจมากที่สุด ในรัฐมาก่อน เพราะเขาได้สร้างฐานอำนาจเอาไว้ยาวนานถือเป็นอันตรายที่สุด และพวกเขามีโอกาสที่จะกลับมาทางอำนาจจากผู้ปกครองคนใหม่ได้เสมอแม้ว่าจะต้องใช้วิธีการรุนแรงถึงขั้นกวาดล้างก็ตาม² ควรจะฉวยโอกาสสบคยี้ และซ้ำเติมให้ย่อยยับลงไป ซึ่งเป็นกระบวนการแรกในการรักษาอำนาจเอาไว้ ตามแนวคำสอนของมาคิอาเวลลี

เราจะเห็นได้ว่าเหตุผลและความจำเป็นของ พลเอกสุจินดา คราประยูรและคณะรสช. เข้าทำการยึดอำนาจมาจากรัฐบาล พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นั้น ได้กล่าวเอาไว้อย่างชัดเจนแล้วในบทที่ 3 กล่าวหาว่ารัฐบาล พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ อย่างรุนแรง แต่ พลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่เพียงไม่กำจัดกลุ่มอำนาจเก่าเท่านั้น หากแต่ยังยอมรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและทำงานร่วมอยู่ในคณะรัฐบาลที่ประกอบไปด้วยบุคคลเหล่านี้อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่พลเอกสุจินดา คราประยูร ยอมตกลงรับดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 ของประเทศไทยโดยการสนับสนุนของพรรคการเมืองเสียงข้างมากทั้ง 5 พรรคอันประกอบด้วย พรรคสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร ซึ่งบางพรรคก็คือพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลในสมัยของอดีตนายกรัฐมนตรีชาติชาย ชุณหะวัณ ที่ทางคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจ ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2534 โดยอ้างเหตุผลข้อหนึ่งในการทำรัฐประหารครั้งนั้นว่า สืบเนื่องมาจากพฤติการณ์การฉ้อราษฎร์บังหลวง ที่ซึ่งคณะผู้บริหารประเทศได้ฉวยโอกาสอาศัยอำนาจตามหน้าที่ทางการเมืองแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง อีกทั้งยังได้กล่าวมารัฐบาลชุดก่อนหน้านั้นภายใต้การนำของพลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณว่าเป็นเผด็จการทางรัฐสภา และนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลก็ได้ร่วมมือกับพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลรวมทั้งคณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีบ้านพิษณุโลกได้ใช้กลอุบายอันแยบยลทางการเมืองสร้างภาพลวงตาประชาชนว่าเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย แล้วพลิกแพลงหาประโยชน์ ทว่าเมื่อได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี และมีการประกาศรายชื่อรัฐมนตรีในคณะรัฐบาล ปรากฏว่า

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 97

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 97-98

พลเอกสุจินดา คราประยูรกลับเลือกเอาบุคคลบางคนที่ตนเคยกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวงกลับมาเป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลภายใต้การนำของตนอีกครั้งหนึ่ง

หากแต่ภัยอันตรายในที่มีไว้ภัยอันตรายที่เกิดขึ้นจากความพยายามในการโค่นล้มอำนาจของผู้ปกครองใหม่จากกลุ่มอำนาจเก่าตามที่มาคิอาเวลลีได้ว่าไว้ หากแต่เป็นภัยที่เกิดจากการขาดความชอบธรรมของกลุ่มอำนาจเดิมซึ่งส่วนใหญ่ผู้ที่ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีในคณะรัฐบาลชุดใหม่นี้ก็คืออดีตรัฐมนตรีจากคณะรัฐบาลภายใต้การนำของอดีตนายกรัฐมนตรีชาติชาย ชุณหะวัณ ที่ถูกทำรัฐประหารยึดอำนาจ โดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาตินั่นเอง

ด้วยเหตุนี้จึง ทำให้รัฐบาลชุดใหม่ที่ตั้งขึ้นภายใต้การบริหารงานของนายกรัฐมนตรีพลเอกสุจินดา คราประยูรต้องถือว่าเป็นการที่ไม่ปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางของ มาคิอาเวลลีแม้ว่าสาเหตุตรงส่วนนี้อาจจะเป็นสาเหตุเพียงเล็กน้อยของความล่มสลายของ พลเอกสุจินดา และคณะรัฐบาลชุดดังกล่าว แต่ก็ยังเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ไม่มิมีผู้ใดปฏิเสธได้ ที่นำมาซึ่งความอ่อนแอของผู้ปกครอง คือ พลเอก สุจินดา คราประยูร

4.2.2 การจัดการเรื่องกองกำลังและสงคราม

มาคิอาเวลลีได้กล่าวว่า การมีกองกำลังทหารเป็นฐานกำลังสำคัญที่จะสนับสนุนการรักษาอำนาจของผู้ปกครองไม่ว่าผู้ปกครองนั้น ๆ จะได้อำนาจมาด้วยวิธีการใด ๆ ก็ตาม พวกเขาจำเป็นต้องมีกองกำลังของตนเองอันจะทำให้พวกเขามีอำนาจบังคับหรือมีศักยภาพในการต่อสู้กับผู้ที่จะมาท้าทายอำนาจของพวกเขาได้ตลอดเวลา โดยไม่จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากใคร ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่มาคิอาเวลลีเน้นมาก โดยผู้ปกครองที่พึงคุณธรรมมากกว่าโชคชะตา³ การมีกองกำลังของตนเองนี้ ทำให้ผู้ปกครองได้รับความยิ่งใหญ่ต่าง ๆ มากอีกด้วย

“ธรรมชาติของประชาชนนั้นแปรปรวนและง่ายที่จะหว่านล้อมพวกเขาในเรื่องหนึ่งแต่ยากที่จะทำให้พวกเขามั่นคงกับคำหว่านล้อมนั้น เพราะฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องกำหนดระเบียบของเรื่องต่าง ๆ ในแบบวิธีการที่เมื่อประชาชนไม่เชื่อถืออีกต่อไปแล้วก็สามารถที่จะทำให้พวกเขาเชื่อได้ด้วยกำลัง”⁴

การมีศิลปะในการทำสงครามจะทำให้ผู้ปกครองเป็นที่เคารพของทหาร⁵ ผู้ปกครองควร

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 129

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 216

ดำรงตำแหน่งแม่ทัพด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้ปกครองยังต้องหมั่นศึกษาถึงลักษณะของสงครามที่เคยเกิดขึ้นมาในอดีต เพื่อหาสาเหตุแห่งการพ่ายแพ้หรือการได้ชัยชนะ

พลเอกสุจินดา คราประยูร นั้น ขึ้นสู่อำนาจโดยลักษณะของกำลังของตนเองและโดยคุณธรรม และเขามีความพร้อมมากในเรื่องของกองกำลังทางทหารเนื่องจากเขาเป็นนายทหารถึงแม่ทัพอยู่แล้ว เมื่อเขาเข้ามาสู่อำนาจในทางการเมืองในลักษณะของการจัดทำรัฐประหารและเข้าทำการยึดอำนาจโดยคณะของรสช. นั้น การรักษาอำนาจในทางการเมืองนั้น พลเอกสุจินดา คราประยูร จะต้องมีความตระหนักและเรียนรู้การปฏิวัติรัฐประหารที่เกิดขึ้นมาในสังคมการเมืองไทย ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมาว่าเขาได้มาแล้วและเขารักษาอำนาจนั้นไว้อย่างไร คือ ตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา โดยเรียนรู้ทั้งข้อดีและข้อเสีย แล้วนำประยุกต์ใช้ ถ้าหากจะมองความพร้อมแล้ว พลเอกสุจินดา คราประยูร มีความพร้อมมากที่สุดคนหนึ่งที่ทางทหาร เพราะการเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองนั้น ทหารภายใต้ รหัส 0143 นั้น หมายถึง ทหารจากกองทัพบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ซึ่งให้การสนับสนุนดูแลเขาตลอด

มาคิอาเวลลีนั้นได้กล่าวในเรื่องการจัดการของกองกำลังทางทหารนั้น ในสมัยเมื่อสมัยเมืองฟลอเรนซ์ปกครองมาประมาณ 500 ปีมาแล้ว ซึ่งในสมัยนั้นเป็นการปกครองโดยอำนาจเด็ดขาดแต่เพียงผู้เดียว ซึ่งการจัดกองกำลังทหารอาจจะไม่เป็นระเบียบ พลเอกสุจินดา คราประยูรจะต้องศึกษาและเรียนรู้แล้วนำมาประยุกต์ใช้ในขณะที่อยู่ตำแหน่งด้วยเนื่องจากสภาพของสังคมนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามโลก

จริงอยู่แม้ว่า พลเอกสุจินดา คราประยูร ได้มีจัดการกองกำลังของตนเองแล้ว แต่การมีศิลปะความสามารถเฉพาะตัวของผู้ปกครองนั้นก็ต้องมีความพร้อมทุก ๆ ด้านเช่นเดียวกัน กับการที่ประชาชนเขามาเรียกร้องอำนาจประชาธิปไตยตามระบอบนั้น ซึ่งประเทศไทยขณะนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยร่วม 63 ปี มาแล้ว ตั้งแต่ 2475 เป็นต้นมา คงไม่ใช่สมัยร่วม 500 ปีมาก่อน ฉะนั้นยุคสมัยจึงเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนที่ออกมาคัดค้านเรียกร้องให้ พลเอกสุจินดา คราประยูร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในเดือนพฤษภาคม 2535 นั้น เขามาเรียกร้องด้วยความบริสุทธิ์ตามครรลองของระบอบประชาธิปไตยนั้น ประชาชนเป็นผู้ได้ปกครองของเขาที่เขาจะต้องดูแล รับผิดชอบ เพราะประชาชนนั้นมีใช้ศัตรู ทางทหารที่จะทำการรุกรานประเทศเหมือนในสมัยของเมืองฟลอเรนซ์ อิตาลี ที่มาคิอาเวลลีได้กล่าวเอาไว้ เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปรูปแบบการปกครองของ พลเอกสุจินดา คราประยูร ที่เข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองในลักษณะเช่นนี้ประชาชนไม่ชอบและไม่ต้องการแล้วในระบบการปกครองของไทย พลเอกสุจินดา คราประยูร จะต้องจัดการให้ทหารอยู่ในกรอบระเบียบของกองทัพ และต้องลงมาแก้ไขปัญหารับทราบวัตถุประสงค์ของการเรียกร้องของประชาชนของตนเอง แต่กลับปราบปรามผู้ชุมนุมเรียกร้องทางการเมืองด้วยกำลังของตนเองที่ตนเองจัดทำไว้เพื่อให้ทำการปราบปรามศัตรูที่จะเข้ามารุกราน

ประเทศไทย มิใช่ปราบปรามผู้ได้ปกครองของเขา จนทำให้เกิดเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ ทาง การเมืองเกิดขึ้นมาอีกจนได้ ประชาชนผู้ได้ปกครองเสียชีวิต เลือดเนื้อในเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ ในช่วงที่ครองอำนาจอยู่ จึงไม่สอดคล้องตามแนวคำสอนของมาคิอาเวลลี ที่มาคิอาเวลลีว่าการมีกองกำลังของตนเองเอาไว้วันนั้นก็เพื่อที่จะเสริมอำนาจในการปกครองและเพื่อกันประเทศที่จะยกกำลังมา ทำการรุกรานประเทศที่ตนเองครองอำนาจอยู่ มิใช่ปราบปรามประชาชนของตนเองที่ปกครองอยู่ ดัง ที่ได้กล่าวเอาไว้แล้วในบทบาททางการเมืองของ พลเอกสุจินดา คราประยูรในบทที่ 3

4.2.3 การปกครองประชาชน

มาคิอาเวลลีได้ย้ำเตือนอยู่เสมอว่า สิ่งที่มีความสำคัญต่อการรักษาอำนาจของผู้ปกครองไม่น้อยไปกว่าการมีกองกำลังเป็นของตนเองก็คือ การปฏิบัติต่อประชาชน ผู้ปกครองจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองของตน ไม่ว่าจะขึ้นสู่อำนาจด้วยวิธีการใดก็ตาม และผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์อันเลวร้ายกับประชาชนจะต้องพบกับความยากลำบากอย่างแสนสาหัสในการรักษาอำนาจ และอาจจะต้องประสบกับการสูญเสียอำนาจในท้ายที่สุดเพราะประชาชนมีจำนวนมาก และไม่มีวันกำจัดให้หมดไปได้ ยกเว้นแต่จะทำการเข่นฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ให้หมดไป แต่ถ้ากระทำเช่นนั้นจริง รัฐก็ไม่มีวันดำรงอยู่ต่อไปได้ เพราะขาดองค์ประกอบที่เป็นรากฐานที่สำคัญแห่งการเป็นรัฐคือประชาชนไปเสียแล้ว ดังนั้น ผู้ปกครองจะต้องพยายามผูกมิตรกับประชาชน หรืออย่างเร็วที่สุด ก็ต้องไม่สร้างความเป็นศัตรูกับประชาชน

นอกจากนี้ มาคิอาเวลลียังมีความเชื่อว่า ผู้ปกครองที่ชาญฉลาดจะต้องหาวิธีทำให้ประชาชนต้องการรัฐและตัวเขาอยู่ตลอดเวลา เพราะจะได้ไม่ต้องพบกับ การต่อต้านจากประชาชน หากแต่ดูเหมือนว่าสิ่งที่พลเอกสุจินดา คราประยูรปฏิบัติตลอดระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีก็คือ การอยู่ฝ่ายตรงข้ามกับประชาชน และไม่ยอมสดับรับฟังข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชน ตลอดจนถึงร้ายที่สุดคือ ใช้กำลังรุนแรงเข้าจัดการกับประชาชนราวกับเป็นศัตรูผู้ร้ายแรงจนทำให้เกิดเหตุการณ์นองเลือดดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทก่อนหน้านี้อันเป็นเหตุให้ตนต้องตกเป็นที่เกลียดชังและเคียดแค้นของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บรรดาญาติสนิทมิตรสหายของผู้ที่ต้องประสบเคราะห์กรรมสูญเสียชีวิตไประหว่างเหตุการณ์ความรุนแรง ในวันที่ 17-19 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 ซึ่งตรงจุดนี้ถือว่า การแสดงบทบาททางการเมืองของพลเอกสุจินดา คราประยูรระหว่างดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งเปรียบได้กับ ผู้ปกครอง นั้นขัดต่อสิ่งที่มาคิอาเวลลีได้กล่าวไว้คือ ในการปฏิบัติเพื่อรักษาอำนาจของผู้ปกครองนั้น "การทำให้ตนเป็นที่รักของประชาชนนั้นไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุด แต่มีสิ่งสำคัญยิ่งกว่าก็คือ การไม่ทำให้ตนเองเป็นที่ดูถูกเหยียดหยามและ

เกลียดชังจากประชาชน"

มาคิอาเวลลียังได้กล่าวไว้ในเรื่องของแบบวิธีการในการขึ้นสู่อำนาจว่า ผู้ที่ขึ้นสู่อำนาจด้วยการสืบสันตติวงศ์นั้นมักจะไม่ค่อยมีปัญหาหรือประสบกับความยากลำบากในการรักษาอำนาจ เพราะมีพื้นฐานหรือสิ่งแวดล้อมสนับสนุนการปกครองอำนาจของตนอยู่แล้ว สิ่งฉลาดที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติอย่างยิ่งก็คือ การรักษาแบบแผนประเพณีดั้งเดิมของรัฐเอาไว้ อย่าพยายามเสี่ยงเปลี่ยนแปลงขนบธรรมเนียมของเดิมเสียใหม่ เพราะสิ่งแวดล้อมเก่าๆ นั้นสนับสนุนตนเป็นอย่างดีอยู่แล้ว

แต่ในขณะที่ผู้ที่ได้อำนาจมาโดยการปฏิรูปจะสร้างศัตรูทางการเมืองขึ้นมาจากผู้ที่เคยได้ประโยชน์จากแบบแผนเก่าๆ ส่วนผู้ที่ได้ประโยชน์จากระเบียบใหม่ๆ นั้น อาจจะสนับสนุนผู้ปกครองคนใหม่ แต่การสนับสนุนนั้นยังคงหาความมั่นคงไม่ได้ อาจเป็นเพียงการสนับสนุนเพียงครั้งๆ กลางๆ เพราะยังไม่เชื่อในความมั่นคงของสิ่งใหม่ รวมทั้งผู้ปกครองใหม่ๆ มากนัก

และสำหรับผู้ปกครองที่ได้อำนาจมาด้วยวิธีการใช้กำลังยึดอำนาจนั้น มีปัญหามากมายที่ต้องเผชิญในการพยายามสร้างความมั่นคงให้กับอำนาจของตน โดยการได้อำนาจนั้นอาจมาจากการสนับสนุนของกลุ่มขุนนางซึ่งเป็นชนชั้นสูง หรือประชาชนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งผลประโยชน์ของคนทั้งสองพวกนี้มักจะเป็นปฏิปักษ์ต่อกันเสมอ แต่ไม่ว่าจะได้อำนาจมาโดยการสนับสนุนของฝ่ายใดก็ตาม มาคิอาเวลลีได้ย้ำเตือนอยู่เสมอว่า ผู้ปกครองต้องพึงระลึกอยู่เสมอตลอดเวลาว่าความมั่นคงของเขานั้นขึ้นอยู่กับประชาชนมากกว่ากลุ่มข้าราชการหรือขุนนาง และสิ่งที่ประชาชนต้องการนั้นมีอยู่เพียงสิ่งเดียวคือ อิสรภาพจากการกดขี่ข่มเหง ในขณะที่กลุ่มขุนนางนั้นมีแนวโน้มที่จะมุ่งแข่งอำนาจกับผู้ปกครองอยู่เสมอ

จะเห็นได้ว่ามาคิอาเวลลีย้ำถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนอย่างเป็นทางการและเป็นมิตรและให้ความสำคัญแก่ประชาชนอยู่เสมอ เนื่องจากประชาชนคือรากฐานที่สำคัญสำหรับการธำรงไว้ซึ่งอำนาจทางการเมืองของผู้ปกครอง ในขณะที่บทบาทที่พลเอกสุจินดา คราประยูรได้แสดงออกมาตลอดระยะเวลาที่อยู่ในอำนาจนั้น ไม่ได้แสดงให้เห็นว่าเป็นการปฏิบัติตนโดยให้ความสำคัญแก่ประชาชนเลยแม้แต่น้อย นับตั้งแต่การไม่ยอมฟังเสียงคัดค้านของประชาชนในระยะแรกๆ ในเรื่องของการแก้ไขบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่ไม่มีความเป็นประชาธิปไตย และต่อมาในเรื่องการขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตลอดจนเสียงเรียกร้องของประชาชนในระยะสุดท้ายที่ให้พลเอกสุจินดา คราประยูรลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ยิ่งไปกว่านั้น ยังได้ตัดสินใจใช้กำลังความรุนแรงเข้าปราบปรามประชาชนผู้ชุมนุม จนเป็นเหตุให้ต้องมีการสูญเสียทั้งชีวิตของผู้ร่วมชุมนุม และทรัพย์สินของทางราชการตามมาคิดเป็นมูลค่ามหาศาล ทั้งนี้ยังไม่รวมถึงความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่เกิดขึ้นระหว่างที่พลเอกสุจินดา คราประยูรดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่อีกด้วย

นอกจากนี้ ความล้มเหลวในการรักษาอำนาจของพลเอกสุจินดา คราประยูรยังอาจกล่าวได้ว่า ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขาดความสามารถในการห้ยั้งวัดพลังความเข้มแข็งของประชาชน โดยมองเพียงว่าประชาชนผู้มาร่วมชุมนุมเรียกร้องให้ตนลาออกจากตำแหน่งนั้นเป็นเพียงตัวแทนของประชาชนส่วนน้อยของประเทศเท่านั้น และมีความเชื่อมั่นในกำลังทหารของตนมากเกินไป อันถือว่าเป็นข้อบกพร่องประการสำคัญที่มีสาเหตุมาจากความไม่สามารถประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ทำให้กำหนดแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ดังกล่าวอย่างผิดพลาด

4.2.4 การเลือกคนมาเป็นผู้ช่วย

ผู้ปกครองต้องตระหนักถึงภาระกิจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบในตำแหน่งผู้ปกครองมีอยู่มาก เกินกว่าที่ผู้ปกครองจะทำให้เสร็จเรียบร้อยและได้ผลดีด้วยตัวของผู้ปกครองเพียงคนเดียว จึงจำเป็นต้องเลือกสรรและสรรหาผู้ช่วยและที่ปรึกษาที่ดีมีความรู้ ความสามารถ รอบรู้ในภาระกิจต่าง ๆ ที่หลากหลายถ้าได้ผู้ช่วยและที่ปรึกษาที่ไม่ดีขาดคุณสมบัติอาจถึงขั้นที่ทำให้ผู้ปกครองสูญเสียอำนาจไปเลย ผู้ปกครองต้องเลือกผู้ช่วยด้วยความสุขุมรอบคอบและควรที่จะเลือกด้วยตนเองและเรียนรู้วิธีที่จะเอาคนมาเป็นพวกคน⁶ โดยอาศัยสติปัญญาของผู้ปกครองในการมองเห็นและเข้าใจได้ด้วยตนเองว่าควรเลือกใครมาเป็นผู้ช่วยและคนที่ถูกเลือกจะต้องเป็นผู้ที่ผู้ปกครองสามารถอ่านหรือวิเคราะห์เขาออกกว่าธาตุแท้ของเขาเป็นคนอย่างไร สิ่งที่มาคืออาเวลลีได้กล่าวอ้างเอาไว้ว่า “ เมื่อใดก็ตามที่บุคคลมีความสามารถวินิจฉัยสิ่งที่ดีและสิ่งที่เลวที่คนอื่นกระทำหรือพูด แม้ว่าเขาจะไม่มีการคอดคั้นด้วยตนเอง เขาก็จะรู้ถึงผลงานที่เลวและดีของมุขมนตรีและเขาจะปกป้องพวกหลังและแก้ไขพวกแรก และมุขมนตรีไม่อาจหวังจะหลอกหลวงเขาได้ ดังนั้นจึงต้องคงรักษาตนเองไว้ให้ดี⁷

กล่าวคือ ลักษณะของผู้ช่วยที่ดีก็คือ เป็นผู้ที่ดีคิดถึงผู้ปกครองมากกว่าตนเอง เมื่อได้ผู้ช่วยที่ดีแล้ว ต้องรู้จักรักษา พวกเขาให้อยู่เป็นผู้ช่วยตลอดไป ด้วยการนึกถึงและให้เกียรติเขาและหยิบยื่นความมั่งคั่งให้เขา ตลอดจนแบ่งปันเกียรติยศและภาระหน้าที่ให้แก่เขาและเขาจะจงรักภักดีตลอดไป

จากคำสอนของมาคิอาเวลลีดังกล่าวข้างต้นนั้นพลเอกสุจินดา คราประยูร ได้เข้ามาสู่อำนาจทางการเมืองโดยเข้าทำการยึดอำนาจการปกครองจาก พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี ขณะนั้น จากการที่ได้เข้ามาสู่อำนาจทางการเมืองแล้ว ภาพลักษณ์ของ พลเอก สุจินดา คราประยูร ก็ยังเป็นภาพลักษณ์ของนายทหาร มิใช่ภาพลักษณ์ของนักปกครองที่จะนำพาประเทศไทยไปสู่

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 147 และ 286

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 286

การบริหารระดับนานาชาติ การติดต่อประสานงานระหว่างประเทศก็มีความสำคัญมาก ซึ่งการที่พลเอกสุจินดา คราประยูร ขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยคนที่ 19 นั้น และมีเวลาบริหารบ้านเมืองได้ในระยะเวลาอันสั้นมาก เป็นสิ่งที่น่าคิดเพียง 47 วันเท่านั้นเอง ผู้เขียนใคร่ขอแยกแยะว่าเขาอาจจะเลือกคณะที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยที่ดีหรือไม่นั้น ขอบรรยายให้เห็นดังนี้

ประการแรก พลเอกสุจินดา คราประยูร เข้าสู่อำนาจทางการเมืองเป็นนายทหารมากกว่า จะมาเป็นนักปกครอง เพราะเมื่อเข้าสู่อำนาจทางการเมืองก็ได้ทำการแต่งตั้งพรรคพวกของเขาเข้าดำรงตำแหน่งสำคัญทางการเมืองจำนวนหลายคน คือให้ทั้งเกียรติยศ ชื่อเสียง หยิบยื่นความต้องการให้พรรคพวก ให้ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบแก่พวกพ้อง เขาได้พยายามทำตามแนวทางของของมาคิอาเวลลีเช่นกัน เช่น การตั้งวุฒิสมาชิกส่วนมาก 270 คนเป็นคนของคณะ รสช. ตั้งเป็นรัฐมนตรีต่าง ๆ ก็มาก แต่ก็ไม่สามารถรักษาอำนาจอันนั้นเอาไว้ได้ ก็เพราะเขากระทำการไม่สอดคล้องกับแนวทางของมาคิอาเวลลี เพราะผู้ช่วยส่วนมากมาจากนายทหารอาชีพ ไม่ได้มาจากนักปกครองที่จะทำการบริหารบ้านเมือง เพราะไม่มองว่าคนนั้นขณะนี้เป็นนักการเมือง มิใช่ นายทหารเหมือนเดิม จึงเป็นการเลือกผู้ช่วยที่ไม่เหมาะสม

ประการที่สอง ผู้ช่วยหรือที่ปรึกษาที่มาร่วมและแต่งตั้งมานั้น ยังมีกลุ่มอำนาจเก่าเข้ามาบริหารบ้านเมืองอยู่อีก โดยการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในรัฐบาลของตน ซึ่งก่อนหน้านั้น พลเอก สุจินดา คราประยูร ได้ทำการยึดอำนาจมาจากพวกเขา ซึ่งมาคิอาเวลลีว่าควรจะทำเขาไปเสีย แต่นี่กลับนำเข้ามาเป็นพวกอีก และไม่มีการกลั่นกรองคณะที่ปรึกษาหรือผู้ช่วยของตนเองด้วยความสุขุมรอบคอบแต่ประการใด

ประการที่สาม เมื่อเกิดสถานการณ์ทางการเมืองขึ้นภายในประเทศที่มีการชุมนุมเรียกร้องให้พลเอกสุจินดา คราประยูรออกจากตำแหน่ง คณะที่ปรึกษากลับหาแนวทางที่เสนอโดยการปราบปรามประชาชนผู้ได้ปกครองของเขาแทน แต่ไม่เสนอทางแก้ปัญหาในทางการเมืองกับประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย โดยผู้ช่วยที่ตั้งเข้าไปในสภาและตั้งเอาไว้ต่างหากในคณะรสช. ก็ไม่หาวิธีการที่จะชี้แนะแนวทางแก้ไขให้กับผู้ปกครอง หรือชี้แนะแต่ผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตาม จึงนำพาประเทศไทยไปสู่เหตุการณ์พฤษภาทมิฬ และตนเองก็ต้องสิ้นสุดอำนาจลง ไม่สามารถรักษาอำนาจอันนั้นเอาไว้ได้

ประการที่สี่ การแถลงนโยบายทางการเมืองในการบริหารประเทศในสภาฯ กลับกลายเป็นการกล่าวหรือไม่แถลงนโยบาย จะเข้ามาทำการบริหารประเทศเลย กลับไปพาดพิงถึงบุคคลอื่นอีก ซึ่งเป็นคนละเรื่อง เพราะวันดังกล่าวเป็นการแถลงนโยบาย จึงทำให้สมาชิกต่อต้านเขา ดังที่กล่าวมาแล้วในบทก่อน ๆ และสร้างความกดดันให้กับประชาชนที่เรียกร้องอยู่ข้างนอก ผู้ช่วยที่ตั้งเข้าไปก็ไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาอะไรกลับเพิกเฉยต่อประชาชนของเขา จึงทำให้พลเอกสุจินดา คราประยูร

โคดเคี้ยวทางการเมือง มีเพียงพวกพ้องส่วนน้อยเท่านั้นที่เห็นด้วยกับการกระทำของเขาซึ่งก็คือคณะ
รศช. นั่นเอง

ประการที่ห้า ภาพของผู้นำหรือผู้ปกครองของพลเอกสุจินดา คราประยูร นั้น เป็นภาพที่
แสดงออกถึงความเชื่อมั่น เค็ดเคี้ยว ออกมาสู่สายตาประชาชนว่าตัวเองนั้นแน่และพร้อมทุก ๆ ด้าน
ในการก้าวสู่อำนาจ จะยอมก้มหัวให้ใคร จึงเป็นภาพที่ถูกเกลียดชังต่อประชาชนที่ได้สัมผัส ที่ได้
เห็น การพูดในลักษณะแข็งกร้าว เหมือนเช่น การเป็นทหารในกองทัพกับภาพของนายกรัฐมนตรี
จึงเป็นคนละส่วนกัน ผู้ช่วยผู้ปกครองในกรณีนี้ก็ไม่ได้ช่วยกันพยายามชี้แนะภาพลักษณ์แต่ประการ
ใดเลย ทั้งนี้เพราะพลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่เป็นผู้เชื่อฟังที่ดีหรือรับคำร้องขอของประชาชนได้
ปกครองเขาเลย และเมื่อรู้ว่าผู้ช่วยที่ได้คัดเลือกมานั้นไม่ได้ช่วยอะไรเขาเลย กลับเพิกเฉยต่อสถาน
การณ์ที่เกิดขึ้น กลับไม่กำจัดพวกเขาไปให้พ้นทาง แต่ก็ให้ดำรงสถานภาพเช่นเดิมต่อไป จนต้องทำ
ให้ตนเองตัดสินใจลาออกไปจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งการกระทำดังกล่าวข้างต้นมานั้น การที่
ได้ผู้ช่วยที่ไม่ดีตามคำสอนของมาคิอาเวลลีก็ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถรักษาอำนาจนั้นไว้ได้เช่น
กัน และพลเอกสุจินดา คราประยูร ได้กระทำการที่ไม่เป็นที่สอดคล้องตามแนวคำสอน จึงทำให้
รัฐบาลของตนเองล่มสลายลงไปในระยะเวลาอันสั้นเท่านั้นเอง

4.2.5 ความชั่วร้ายกับความจำเป็น

โดยธรรมชาติมนุษย์เรานั้นปรารถนาอยากจะเป็นคนดีและหลีกเลี่ยงหนีจากการได้ชื่อว่าเป็นคน
ชั่ว และทุกศาสนาต่างก็มุ่งหวังที่จะสอนให้คนเป็นคนดี โดยให้กระทำแต่สิ่งที่ดีงาม ในแนวทาง
ของมาคิอาเวลลีนั้น เรื่องศาสนาและศีลธรรมที่กล่าวถึงมนุษย์ในแบบที่ควรจะเป็น ไม่ใช่เรื่องทาง
โลก บางครั้งการกระทำอะไรต่าง ๆ เพื่อประเทศชาติแม้การกระทำนั้นจะไม่ถูกต้องตามศีลธรรมแต่
ก็มี “ความจำเป็น” ซึ่งเป็นเหตุผลเหนือกว่าการมีมาคานิงว่าสิ่งที่ผู้ปกครองจะทำนั้นมันดีหรือชั่ว
การรักษาอำนาจเอาไว้ นั้น มาคิอาเวลลีได้กล่าวเอาไว้ว่า “ หากผู้ปกครองปรารถนา จะคงรักษาตน
เองไว้ ก็จำเป็นที่เขาจะต้องเรียนรู้ให้สามารถไม่เป็นคนดีได้และใช้หรือไม่ใช้มันสุดแล้วแต่ความจำเป็น” นั่นก็คือ นอกจากผู้ปกครองจะเรียนรู้การเป็นคนดีแล้ว เขายังต้องรู้วิธีไม่เป็นคนดีเอาไว้ด้วย
เนื่องจากในการรักษาอำนาจ ผู้ปกครองต้องอยู่ท่ามกลางคนจำนวนมาก ซึ่งมีทั้งคนดีและคนไม่ดี
ปะปนกันไป

ในกรณีดังกล่าวนี้ ถ้ามอง พลเอกสุจินดา คราประยูร ถึงพื้นที่ทางการศึกษา องค์กรความรู้ทั้ง
ทางด้านวิชาชีพและส่วนตัวแล้ว พลเอกสุจินดา คราประยูร นั้น มีพื้นฐานการศึกษาที่ดีเรียนเก่ง
เป็นถึง จปร. รุ่น 5 ก่อนการก้าวสู่ตำแหน่งอำนาจทางการเมืองนั้น เป็นถึงระดับ ผู้บัญชาการทหาร
บก มีความพร้อมทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านกำลังของตนเอง ทักษะ ทักษะ ทักษะ และอากาศ ขณะ

เดียวกันต้องสร้างฐานอำนาจทั้งทางกองทัพและผู้นำไปได้อีกนาน แต่บังเอิญ พลเอกสุจินดา คราประยูร ยังเข้าใจผูกพันและสัปดาห์ของความป็นนายทหารอาชีพกับการเป็นนักการเมือง ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ภาพปรากฏออกมานั้นประชาชนก็ยังคงมองว่าเป็นคราบของนายทหารมากกว่า จะเป็นนักการเมืองเป็นคนลักษณะพูดจริงทำจริงนี้เป็นภาพลักษณ์ภายนอกที่ประชาชนได้มีโอกาสสัมผัสแต่ภายนอกและมองเห็น ด้วยความรู้ ครอบรู้ดังกล่าวของ พลเอกสุจินดา คราประยูร แต่ขาดความรอบคอบ เพราะการรู้จักในเรื่องการจัดลำดับระเบียบทหารในการบังคับบัญชาในกองทัพมากกว่าจะมาดูแลด้านการเมือง เพราะในกองทัพนั้นสั่งซ้ายหันขวาหันนั้นได้ เพราะเขามีระเบียบวินัย แต่กับประชาชนและนักการเมืองด้วยกันแล้ว เขาจะนำสิ่งนั้นมาใช้ไม่ได้ ต้องตัดทิ้งไป ทั้งนี้ก็เพราะว่า เวลาที่มีการกล่าวกระทบกระทั่งแล้วภาพลักษณ์ที่ปรากฏออกมาทางสื่อ นั้นประชาชนได้เขียนว่า พลเอกสุจินดา คราประยูร มีอาการแสดงออกถึงความไม่พอใจในบางอย่าง เหมือนกันไม่ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ พลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่ได้พยายามที่จะเรียนรู้ตามแนวทางมาคิอาเวลลีที่ว่า ถ้าประสงค์จะเป็นผู้ปกครองที่ดี และเพื่อรักษาอำนาจที่ได้มานั้นไว้ให้นานต้องเป็นผู้ที่มีภาพลักษณ์ที่ประชาชนมองได้ว่าและเข้าใจว่าเป็นคนที่มีเมตตาธรรม โอบอ้อมอารี และขณะเดียวกันก็ต้องศึกษาเรียนรู้ การกระทำที่ไม่เป็นความมีของบุคคลด้วย จากกรณีที่ว่า ผู้ปกครองนั้นน่าจะเป็นลักษณะของความชั่วร้ายกับความจำเป็น พลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่ได้เรียนรู้ตามคำสอนข้อนี้เลย จึงกลับไปสนับสนุน ศัตรูของทางการเมืองเข้ามาร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับตน โดยแต่งตั้งให้ร่วมรัฐบาลด้วย จึงขาดความรอบคอบ เหมือนกับคนชื่อมากกว่า เพราะเข้าใจตนเองคิดว่าในขณะนั้นคงไม่มีใครเป็นศัตรูกับเขาแล้ว เพราะเขาควบคุมอำนาจได้ทุกอย่างแล้ว แต่กรณีดังกล่าวกลับละเลยซักศึกเข้าบ้าน

ประการที่สอง ภาพที่ปรากฏต่อสายตาประชาชนปรากฏออกทางสื่อที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมที่หยิ่งทรนง มีศักดิ์ศรีไม่ยอมก้มหัวใคร ความดีอีร้น เชื้อมั่นในตนเองเกินไปจึงไม่มีการยืดหยุ่น ประชาชนจึงไม่เคยได้พบเห็นของความโอบอ้อมอารี หรือมีก็แต่น้อย จึงเป็นภาพที่ติดลบ ตัดภาพของทหารมากเกินไปทั้งที่ตนเองเข้าสู่ถนนการเมืองแล้ว

ประการที่สาม ความชั่วร้ายของมนุษย์นั้นมีหลายชนิดที่จะมีผลต่อการรักษาอำนาจของผู้ปกครอง ซึ่งผู้ปกครองต้องเลือกใช้ตามความจำเป็นและเหมาะสมตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น ความกรุณาเมตตากรุณากับความทารุณโหดร้าย จากกรณีที่ พลเอกสุจินดา คราประยูร กับพวกทำการปราบปรามประชาชนที่มาชุมนุมเรียกร้องนั้น ทำให้ประชาชนมองภาพพลเอกสุจินดา คราประยูร ว่าเป็นคนโหดร้าย ไม่มีความเมตตาปราณี ซึ่งไม่สอดคล้องตามแนวทางของ มาคิอาเวลลี พลเอกสุจินดา คราประยูร ทำให้ประชาชนของเขาเกิดความเกลียดชังตัวผู้ปกครอง ทราบใดเมื่อประชาชนเสื่อมศรัทธาและเกลียดชังผู้ปกครอง การรักษาอำนาจไว้ได้นั้นก็คงจะเป็นเรื่องลำบาก มนุษย์นั้น เขาจะไม่ลืมความหวาดกลัว ความโหดร้ายของผู้ปกครอง พลเอก สุจินดา

คราประยูร ได้นำมาใช้แต่ไม่สอดคล้อง ไม่แนบเนียน

จากการที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้นั้น ผู้ปกครองจะต้องศึกษา เรียนรู้ วิธีการรักษาอำนาจเอาไว้ให้ได้ตามสถานการณ์เวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่ง พลเอกสุจินดา คราประยูรได้พยายามที่จะรักษาอำนาจของเขาเอาไว้ แต่กระทำไปไม่สัมฤทธิ์ผลจึงเป็นเหตุผลให้ที่ พลเอกสุจินดา คราประยูร ต้องสูญเสียอำนาจนั้นไป

4.3 การเปรียบเทียบแบบวิธีการสูญเสียอำนาจ

และในวันเดียวกันกับที่เริ่มมีการชุมนุมประท้วงใหญ่ของประชาชนที่บริเวณท้องสนามหลวงนั้น ทางฟากรัฐบาลได้มีการเรียกประชุมแม่ทัพนายกองที่ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบกที่สวนรื่นฤดี เพื่อประเมินสถานการณ์และพิจารณาแก้ปัญหาการชุมนุม โดยเลขาธิการและหัวหน้าพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลทั้ง 5 พรรคก็ได้เข้าร่วมปรึกษาร่วมกับพล.อ.สุจินดา และ พล.อ.อ.เกษร เกี่ยวกับสถานการณ์ชุมนุมประท้วง และได้สรุปให้ที่ประชุมทราบถึงมาตรการที่จำเป็นต้องใช้ 3 มาตรการด้วยกัน ในกรณีที่ผู้ชุมนุมประท้วงไม่ยอมสลายตัวคือ

1. ออกประกาศเตือน
2. ประกาศกฏอัยการศึก
3. ใช้มาตรการขั้นเด็ดขาด

ในวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้ทำการเคลื่อนย้ายกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วงจากบริเวณสนามหลวงไปยังบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และต่อมาในวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมืองประกาศเลิกอดข้าวประท้วงเพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางการต่อสู้มาเป็นการเป็นผู้นำการชุมนุมอย่างเต็มตัว หลังจากนั้นก็ได้ประกาศลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรม

การชุมนุมเรียกร้องได้ดำเนินมาจนถึงวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 และในวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 ก็เป็นวันที่ประวัติศาสตร์แห่งชาติไทยต้องจารึกไว้ ด้วยรอยเลือดและคราบน้ำตา เป็นเสมือนหน้าหนึ่งแห่งความทรงจำที่ไม่อาจจะลืมได้ เพราะทหารของรัฐบาลได้ปฏิบัติการตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 คือพล.อ.สุจินดา คราประยูรให้ลงมือปราบปรามประชาชนนับแสนคนด้วยความรุนแรง ขณะที่กำลังชุมนุมกันเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยและคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่มาจากคนภายนอกซึ่งขัดต่อหลักการแห่งประชาธิปไตย โดยทหารเหล่านั้นได้ใช้อาวุธปืนระดมยิงเพื่อสกัดกั้นขบวนผู้ประท้วงซึ่งไร้อาวุธโดยอ้างว่ากระทำไปเพื่อปราบปรามผู้ก่อการจลาจลเพื่อรักษาความสงบภายในประเทศ

เริ่มตั้งแต่รุ่งเช้าของวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 ประชาชนผู้เรียกร้องประชาธิปไตยเริ่มทยอยมาร่วมชุมนุมที่สนามหลวงและเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เช่นเดียวกับกลุ่มชาวบ้านที่เข้าไปชมคอนเสิร์ตด้านท้ายแล่งที่สนามกีฬากองทัพและวงเวียนใหญ่

16.00 นาฬิกา เวทีประชาธิปไตยเริ่มเปิดกว้างให้มีการปราศรัยท่ามกลางประชาชนผู้ร่วมชุมนุมกว่าเจ็ดหมื่นคน ที่ไม่ย่อท้อแม้สายฝนจะกระหน่ำลงมา

19.00 นาฬิกา ประชาชนเข้าร่วมชุมนุมมากขึ้นตามลำดับ เช่นเดียวกับตำรวจ ทั้งในและนอกเครื่องแบบนับพันคนที่มารายล้อมรอบสนามหลวง ในขณะที่บนเวทีมีแกนนำในการชุมนุมประท้วงอยู่เช่น นายวิระ มุสิกพงศ์ นายสมศักดิ์ โกศัยสุข แอ๊ด คาราบาว ฯลฯ ขึ้นไปคอยอภิปรายปลุกเร้าให้ประชาธิปไตยคุกรุ่นอยู่ในหัวใจของผู้ชุมนุม

21.00 นาฬิกา ผู้ร่วมชุมนุมมากจนล้นจากสนามหลวงไปถึงถนนราชดำเนินกลาง จากการประเมินจำนวนคาดว่ามีมากกว่าสามแสนคน ส่วนทางด้านสถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งก็มีทหารประจำอยู่เต็มไปหมด ต่อมาไม่นานนัก ได้มีการเรียกประชุมตำรวจนครบาลและกองปราบเพื่อวางแผนสกัดกลุ่มผู้ชุมนุมประท้วง

21.35 นาฬิกา ประชาชนภายใต้การนำของ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองเริ่มเคลื่อนตัวจากสนามหลวงมุ่งหน้าไปทำเนียบรัฐบาล แต่ถูกตำรวจปิดกั้นโดยใช้รั้วลวดหนามและฉีดน้ำจากรถดับเพลิงสกัดคลื่นมวลชน ทำให้ผู้ชุมนุมส่วนหนึ่งไม่พอใจและบุกเข้ายึดรถดับเพลิง แล้วภาพแห่งประวัติศาสตร์ก็เริ่มขึ้นในนาทีนี้ เมื่อรถดับเพลิง 8 คัน สูบน้ำมาฉีดไล่ประชาชนต่อไป แต่ในที่สุดก็ถูกฝูงชนยึดรถไปได้ 2 คัน แล้วฉีดน้ำถล่มตำรวจบ้าง จนต้องขอกำลังเสริมจากทุก สน.พร้อมกำลังทหารจากหน่วยต่าง ๆ เข้าสมทบกับตำรวจ และ ตชด.

23.00 นาฬิกา ตำรวจปิดกั้นการจราจรบนถนนหลานหลวง และเชิงสะพานมัทวานโดยใช้รั้วลวดหนามกั้นพร้อมกันกับโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจออกประกาศให้ผู้ร่วมชุมนุมกลับเคหสถานแต่ไม่เป็นผลสำเร็จ จนกระทั่งอีกครั้งชั่วโมงต่อมาก็เกิดการปะทะกันที่หน้ากรมโยธาธิการ ผู้ชุมนุมให้ระเบิดขวดและประทัดโยนใส่ตำรวจและทหาร เช่นเดียวกับที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยที่กลุ่มผู้ชุมนุมจุดไฟโยนใส่ตำรวจ แล้วเสียงปืนนัดแรกก็ก้องวานขึ้นในราว ๆ สี่ทุ่มเศษขยายเป็นนาทีประวัติศาสตร์ของการเรียกร้องประชาธิปไตยเลือดขึ้นมากอภิปรายโจมตี พล.อ.สุจินดา คราประยูร อย่างเผ็ดร้อน แม้ว่าผู้ร่วมอุดมการณ์จะถูกเข่นฆ่าไปหลายชีวิต ขณะเดียวกันมีรายงานว่ามีการระดมกำลังทหารจากต่างจังหวัดมาสกัดกั้นไม่ให้ประชาชนเดินทางสู่ราชดำเนินได้

14.00 นาฬิกา พล.อ.สุจินดา ออกแถลงการณ์ทางโทรทัศน์ ชี้แจงเหตุผลที่รัฐบาลต้องใช้กำลังเข้าปราบปรามว่าเป็นเพราะต้องการรักษาความสงบ

15.05 นาฬิกา ขณะที่ พล.ต.จำลอง อภิปรายอยู่บนเวที ทหาร 4 กองทัพได้บุกเข้าจู่โจมและยิงปืนขึ้นฟ้า ทำให้กลุ่มผู้ชุมนุมแตกกระเจิงหนีส่วนหนึ่ง และล้มตัวลงหมอบลงกับพื้นถนนอีกส่วน

หนึ่ง รวมทั้ง พล.ต.จำลอง ด้วย สห. 2 นายได้กระโดดเข้าไปจับอดีตหัวหน้าพรรคพลังธรรมใส่กุญแจมือ และจับพ.ต.หญิงศิริลักษณ์ ซึ่งหมอบอยู่ข้างๆไปด้วยโดยขึ้นรถคนละคัน หลังจากนั้นก็กวาดจับพวกที่เหลือไปที่โรงเรียนพลตำรวจบางเขนที่เดียวกับ พล.ต.จำลอง ซึ่งถูกสอบสวนโดย พล.ต.ท.สนั่น ผู้จันดา ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจทันทีที่เดินทางถึงสถานที่ควบคุม

17.00 นาฬิกา พล.อ.สุจินดา และ ผบ. สามเหล่าทัพเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อรายงานเหตุการณ์ ในขณะเดียวกันมีข่าวลือที่ไม่สามารถยืนยันได้ว่าครุประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ ได้หนีไปญี่ปุ่นแล้ว

17.30 นาฬิกา ผู้ร่วมชุมนุมยังคงรวมกลุ่มกันอยู่ที่หน้ากรมประชาสัมพันธ์และสนามหลวง มีการเผาทำลายรถส่งเสบียงของหน่วยปราบจลาจล บุกรุกทำลายกรมประชาสัมพันธ์ ในเวลาต่อมา มีการประกาศจับแกนนำการชุมนุมเพิ่มอีก คือ นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล, ครุประทีป อึ้งทรงธรรม, น.ส.จิตราวดี วรรณิตร, น.พ.สันต์ หัตถิรัตน์, นายเหวง โตจิราการ, นายสมศักดิ์ โกศัยสุข, นายวีระ มุสิกพงศ์, พล.อ.ศิริ ทิวะพันธุ์ และนายธีรยุทธ บุญมี

19.50 นาฬิกา กลุ่มผู้ประท้วงบุกยึดรถเมล์ และรถดับเพลิง โดยมีกลุ่มแก๊งมอเตอร์ไซค์เข้าร่วมด้วย

20.20 นาฬิกา ขสมก. ประกาศหยุดให้บริการตั้งแต่เวลาสองทุ่มเป็นต้นไป

22.25 นาฬิกา แก๊งมอเตอร์ไซค์กว่า 500 คันออกวิ่งประท้วง เรียกร้องให้ประชาชนตามบ้านเรือนต่อต้านรัฐบาล

24.00 นาฬิกา กลุ่มผู้ชุมนุมยึดรถบรรทุกน้ำมันแล้วเอาไปจุดไฟเผาบริเวณกองสลาก ถนนราชดำเนิน

05.55 นาฬิกา ทหารเข้ากวาดล้างใหญ่โดยเดินเรียงแถวหน้ากระดาน ระดมยิงใส่ฝูงชนบริเวณหน้ากรมประชาสัมพันธ์และโรงแรมรอยัล และจับกุมตัวผู้ประท้วงบางส่วนส่งขึ้นรถไฟฝักขังที่โรงเรียนนายสิบตำรวจบางเขนและเรือนจำลาดยาว ในขณะที่ทหารอีกกลุ่มหนึ่งจำนวนราว 300 คนบุกค้นโรงแรมรอยัลและทำการกวาดต้อนผู้ที่เข้าไปหลบภัยทั้งหมดออกมา

มีการประท้วงเป็นจุดย่อยๆ ทั่วกรุงเทพมหานคร และมีการขู่วางระเบิดหลายแห่ง ต่อมา ประมาณ 15.00 นาฬิกา ประชาชนจำนวนประมาณ 1,000 คนมีมอเตอร์ไซค์ 60 คันนำหน้าเดินทางไปร่วมชุมนุมกับนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง และตกกลางคืน มีผู้ไปร่วมชุมนุมประท้วงบริเวณหน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจำนวนหลายหมื่นคน พอถึงเวลา 03.00 นาฬิกา กองกำลังรักษาพระนครได้ออกคำเตือนให้เลิกการชุมนุม และมีข่าวหลายครั้งว่าทหารจะเข้าทำการกวาดล้างผู้ชุมนุม แต่ประชาชนและนักศึกษาก็ยังไม่ยอมถอย

19.30 นาฬิกา พล.อ.อ.อนันต์ กลินทะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประกาศห้ามประชาชนออกนอกบ้านตั้งแต่เวลาสามทุ่มถึงตีสี่

20.00 นาฬิกา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีรับสั่งให้พล.อ.สุจินดา คราประยูร และ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองเข้าเฝ้า โดยทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับบุคคลทั้งสองมีใจความตอนหนึ่งว่า

".....ก็เห็นแล้วว่าการเผชิญหน้านั้นเปลี่ยนโฉมหน้าไปอย่างมาก จนกระทั่งจะออกมาอย่างไรก็ตาม เสียทั้งนั้น เพราะว่าทำให้มีความเสียหายในทางชีวิตเลือดเนื้อของคนจำนวนมากพอสมควร แล้วก็ความเสียหายทางวัตถุซึ่งเป็นของส่วนราชการและส่วนบุคคลเป็นมูลค่ามากมาย....

...ฉะนั้น ก็ขอให้โดยเฉพาะสองท่าน พลเอกสุจินดา และพลตรีจำลอง ช่วยกันคิด คือ หันหน้าเข้าหากัน ไม่ใช่เผชิญหน้ากัน เพราะว่าเป็นประเทศของเรา ไม่ใช่ประเทศของหนึ่งคน สองคน เป็นประเทศของทุกคน หันหน้าเข้าหากัน...

...เวลาคนมีการปฏิบัติรุนแรงจะล้มตัว ลงท้ายก็ไม่รู้ว่าตีกันเพราะอะไร แล้วก็แก้ปัญหาวางอะไร เพียงแต่ว่าจะต้องเอาชนะ แล้วก็ใครจะชนะ ไม่มีทาง อันตรายทั้งนั้น มีแต่แพ้ คือต่างคนต่างแพ้ ผู้ที่เผชิญหน้าก็แพ้ แล้วที่แพ้ที่สุดก็คือ ประเทศชาติ ประชาชนจะเป็นประชาชนทั้งประเทศ ไม่ใช่ประชาชนเฉพาะในกรุงเทพมหานคร...

ถ้าสมมติว่า ในกรุงเทพมหานครเสียหายไป ประเทศก็เสียหายทั้งหมด แล้วจะมีประโยชน์อะไรที่จะทองตัวว่าชนะ เวลาอยู่บนกองสิ่งสลักหักพัง...

ฝ่ายต่างๆ ที่เผชิญหน้ากัน ให้ช่วยกันแก้ปัญหาปัจจุบันนี้ คือความรุนแรงที่เกิดขึ้น แล้วก็เมื่อเยียวยาปัญหานี้ได้แล้ว จะมาพูดกัน ปรีกษากันว่า จะทำอย่างไร สำหรับให้ประเทศชาติได้มีการสร้างพัฒนาขึ้นมาได้ กลับคืนมาได้โดยดี อันนี้เป็นเหตุผลที่เรียกท่านทั้งสองมา และก็เชื่อว่าทั้งสองท่านก็เข้าใจว่า จะเป็นผู้ที่ได้สร้างประเทศจากสิ่งสลักหักพัง แล้วก็จะได้ผลในส่วนตัวมากกว่าได้ทำดี แก่ใจอย่างไรกันก็แล้วแต่ที่จะปรีกษากัน ก็มีข้อสังเกตเท่านั้น"

และในวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 พล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและมีผลบังคับทันทีนับจากนั้น

เมื่อมาถึงตรงนี้ เราคงพอจะสรุปได้ว่าสาเหตุแห่งความล้มเหลวทางการเมืองของพลเอกสุจินดา คราประยูรนั้นมีบางประการที่สอดคล้องตรงกับสาเหตุแห่งการสูญเสียอำนาจตามที่มาคิอาเวลลีได้กล่าวไว้ในหนังสือเรื่อง The Prince คือ

4.3.1 การปฏิบัติตนต่อประชาชนที่อยู่ภายใต้การปกครองของผู้ปกครอง

ประเด็นนี้คงจะเป็นสิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนมากที่สุด และได้กล่าวไปบ้างแล้วในส่วนของ การรักษาอำนาจ โดยมาคิอาเวลลีได้กล่าวว่า เป้าหมายหลักที่ผู้ปกครองมีต่อประชาชนในรัฐของตนก็คือ ทำอย่างไรจึงจะไม่ทำให้ตนเองเป็นที่เกลียดชังของประชาชน หรือทำอย่างไรจึงจะไม่ทำให้ตนเองมีประชาชนเป็นศัตรู เพราะการมีประชาชนเป็นศัตรูนั้นเป็นอันตรายอย่างใหญ่หลวงของผู้

ปกครองทุกคน เนื่องจากผู้ปกครองทุกคนจะต้องดำรงตนอยู่ท่ามกลางประชาชนจำนวนมาก ถ้าหากประชาชนส่วนใหญ่รังเกียจผู้ปกครองแล้ว เขาก็คงจะอยู่ในอำนาจได้อย่างลำบาก เพราะต้องถูกต่อต้านด้วยวิธีการต่างๆ จากประชาชนอยู่ตลอดเวลาอย่างไม่มีวันจบสิ้น ซึ่งเป็นการต่อต้านที่ยากจะแก้ไข ดังนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ปกครองจะต้องมีประชาชนเป็นมิตร เพื่อลดโอกาสและความเสี่ยงในการสูญเสียอำนาจที่อาจจะเกิดขึ้นจากประชาชนให้น้อยลง

มาคิอาเวลลีได้สอนไว้ว่า การไม่เป็นที่เกลียดชังของประชาชน น่าจะเป็นสิ่งที่ปลอดภัยมากกว่าการมีป้อมปราการ เพราะป้อมปราการนั้นแม้จะแข็งแกร่งสักเพียงใด มันก็จะให้ผลดีเฉพาะการต้านทานผู้บุกรุกจากต่างแดน ซึ่งผู้ปกครองสามารถแก้ไขได้ด้วยกองกำลังอันเข้มแข็งของรัฐ แต่หากผู้ปกครองมีประชาชนเป็นศัตรู นั่นก็เท่ากับว่าผู้ปกครองเปิดศึกทีเดียว 2 ด้านพร้อมกัน ได้แก่ด้านภายนอก รัฐ และด้านภายในรัฐ และมาคิอาเวลลียังได้กล่าวสนับสนุนการไม่เป็นศัตรูกับประชาชนว่า "ข้าพเจ้าจึงขอยกย่องผู้ซึ่งจะสร้างป้อมปราการ และผู้ซึ่งจะไม่สร้างมัน และข้าพเจ้าของตำหนิใครก็ตามซึ่งไว้ใจป้อมปราการ จึงประเมินค่าการเป็นที่เกลียดชังของประชาชนเพียงน้อยนิด"

นอกจากนี้ ในประเด็นเรื่องของการปฏิบัติต่อประชาชนอย่างทารุณ โหดร้ายที่มาคิอาเวลลีได้กล่าวไว้ว่า ความทารุณโหดร้ายถ้าใช้อย่างดีหรืออย่างถูกวิธี คือ การใช้อย่างฉับพลันทันที ให้เหมาะสมกับความจำเป็นที่จะต้องทำให้ผู้ปกครองมีความมั่นคงทางการเมือง และหลังจากนั้นแล้วก็ไม่กระทำการอันเป็นความทารุณโหดร้ายใดๆ อีกด้วยความพรั่นเพรื่อ หากแต่เปลี่ยนไปเป็นการทำประโยชน์อันยิ่งใหญ่ที่สุดเท่าที่เขาสามารถจะกระทำได้ให้แก่ผู้ที่อยู่ใต้ปกครองของตนแล้ว ก็จะทำให้ผลดีแก่ผู้ที่ใช้ความทารุณโหดร้ายนั้น แต่การใช้ความทารุณโหดร้ายอย่างเลวหรืออย่างผิดวิธีซึ่งหมายถึง การใช้ความทารุณโหดร้ายอย่างไม่มากนักในตอนแรก หากแต่ต่อมาระดับของความทารุณโหดร้ายที่ใช้กลับเพิ่มขึ้นตามกาลเวลา แทนที่จะหมดไปโดยสิ้นเชิงนั้น กลับจะเป็นผลร้ายในการรักษาอำนาจของผู้ปกครองในภายหลัง

ในเรื่องของการใช้ความรุนแรงนั้น มาคิอาเวลลียังได้กล่าวอีกว่า "ในการเข้ายึดรัฐ ผู้เข้ายึดครองควรจะคิดสรุปรวมการละเมิดทั้งหมดอันจำเป็นที่จะต้องกระทำและลงมือกระทำนั้นทั้งหมดทีเดียวพร้อมกัน เพื่อจะได้ไม่ต้องรื้อฟื้นกันทุกๆ วัน" และ "การประทุษร้ายทั้งปวงนั้น ควรจะกระทำเสียครั้งเดียวพร้อมกันให้หมด เพราะยิ่งได้ลิ้มรสน้อย ก็จะทำให้คนโกรธเคืองน้อย"

โดยมาคิอาเวลลีได้ยกตัวอย่างของ ซีซาร์ บอร์เจีย ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่เต็มไปด้วยความทารุณโหดร้าย หากแต่บุคคลผู้นี้ก็เป็นผู้หนึ่งที่มาคิอาเวลลียกย่องชื่นชมอย่างมาก โดยเขาได้กล่าวถึงความโหดร้ายของซีซาร์ บอร์เจียว่า "อย่างไรก็ดี ความทารุณโหดร้ายของเขานั้นก็บูรณะโรมันโดยรวมเข้าเป็นหนึ่งเดียว และนำมันกลับไปสู่สันติสุขและข้อตกลง"

ซึ่งในประเด็นเรื่องของการใช้ความรุนแรงและความทารุณโหดร้ายนี้ เราอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า หนังสือเรื่อง *The Prince* เป็นหนังสือที่มาคิอาเวลลีตั้งใจจะเขียนขึ้นเพื่อเป็นคู่มือทางการเมืองให้แก่ "เจ้าผู้ปกครอง" ของนครรัฐในอิตาลี ในระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ที่เจ้าผู้ปกครองมีอำนาจสิทธิ์โดยเด็ดขาด ในการกระทำสิ่งที่ตนเห็นว่าสมควรต่อประชาชนภายใต้การปกครองของตน โดยคำนึงถึงเป้าหมายสูงสุดคือ การอยู่รอดและความมั่นคงแห่งรัฐของตนภายใต้บริบททางการเมืองที่รัฐอิตาลีเต็มไปด้วยความแตกแยกและขาดความเป็นเอกภาพซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสถาปนารัฐ แต่บริบททางการเมืองในสมัยของพลเอกลูจิงดา คราประยูรนั้นเป็นสมัยที่ประเทศไทยอยู่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ที่ซึ่งสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนคือหัวใจสำคัญที่ค้ำจุนให้ระบอบการปกครองดังกล่าวคงอยู่ได้ ดังนั้น การนำเอากรอบความคิดของมาคิอาเวลลีในเรื่องของการใช้ความทารุณโหดร้ายมาทำการวิเคราะห์ห้บทบาทผู้นำของประเทศจึงอาจกล่าวได้ว่า มีข้อจำกัดอยู่บ้างบางประการ

4.3.2 การสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นคนดี

ผู้ปกครองสามารถสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นคนดีให้ประชาชนเห็นได้เสมอ แต่เขาไม่จำเป็นต้องมีคุณสมบัติอันได้แก่ การมีทิทาท่าเป็นผู้ที่เต็มไปด้วยความสงสาร การรักษาข้อตกลง ความสัตย์ซื่อ ความเมตตากรุณา และความเคร่งศาสนา เหล่านี้จริงๆ หรือต้องปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นความดีตามที่เขาพูดเสมอไป เพราะประชาชนจะรู้แต่เฉพาะสิ่งที่ผู้ปกครองต้องการให้รู้เท่านั้น โดยผ่านการสร้างภาพพจน์ ส่วนสิ่งที่เขาทำแต่ไม่ต้องการให้ประชาชนรับรู้ ประชาชนก็จะไม่รู้

มาคิอาเวลลีเชื่อว่า ผู้ปกครองที่แท้จริงเป็นที่จะต้องรู้จักบิดเบือนภาพพจน์ และจะต้องเป็นคนมือถือสากปากถือศีลและผู้หลอกลวงที่ยิ่งใหญ่ เพราะมนุษย์เราวินิจฉัยกันด้วยตามากกว่าด้วยมือ เพราะการเห็นเป็นของทุกๆ คน แต่มีไม่กี่คนเท่านั้นที่สามารถจะสัมผัสได้ ทุกๆ คนเห็นในสิ่งซึ่งผู้ปกครองแสดงว่าเขาเป็น แต่มีไม่กี่คนเท่านั้นที่สัมผัสได้ถึงสิ่งที่ท่านเป็นอยู่จริงๆ

หากแต่บทบาทที่พลเอกลูจิงดา คราประยูรแสดงออกมาให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของประชาชนนั้นมิได้มีสิ่งใดเลยที่จะแสดงถึงความเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณา ความสงสาร ความซื่อสัตย์ การรักษาข้อตกลง หรือการเป็นคนเคร่งศาสนา ซ้ำร้ายการที่พลเอกลูจิงดาซึ่งเคยได้ให้คำมั่นสัญญาต่อประชาชนหลายครั้งหลายหนว่าจะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หรือตำแหน่งทางการเมืองใดๆ และจะคืนอำนาจให้แก่ประชาชน แต่กลับผิดสัญญาที่ให้ไว้ โดยยอมรับเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 ของประเทศไทย เมื่อวันที่ 7 เมษายน พ.ศ. 2535 อันเป็นผลทำให้ถูกประณามจากประชาชนทั่วทั้งประเทศว่าเป็นผู้ที่ไม่รักษาสัจจวาจา ไม่รักษาคำมั่นสัญญา(หรือข้อตกลง) จึงไม่เหมาะสมที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี หรือการกล่าวอ้างในภายหลังว่าที่ตัดสินใจขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี ทั้งที่เคยยืนยันเป็นมั่นเป็นเหมาะหลายครั้งแล้วว่าจะไม่รับ

ตำแหน่งนั้นเป็นการตัดสินใจยอมเสียสัจจวาจาเพื่อเห็นแก่ประเทศชาติบ้านเมือง ดังข้อความที่ยกมานี้ ซึ่งเป็นข้อความที่ พลเอก สุจินดา คราประยูร ได้กล่าวเนื่องในโอกาสงานเลี้ยงอำลาที่ทางกองทัพพบกันได้จัดขึ้นเป็นเกียรติว่า

"ผมมีความจำเป็นต้องเสียสัจที่ที่เคยกล่าวไว้ว่าจะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี...."

ถ้ามีก็ด้วยเหตุผลเดียวว่า เพราะความเป็นทหารที่เรามีมติประจำใจว่า เราจะยอมเสียสละได้แม้ชีวิตเพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้น เมื่อเกิดความจำเป็นที่เราจะต้องทำงานเพื่อประเทศชาติ การเสียชื่อเสียง การเสียสัจจวาจา...ก็เป็นความจำเป็น"

สิ่งนี้เป็นสิ่งที่มาคิอาเวลลีย้ำหนักย้ำหนาว่า "เข้าสู่ปกครองจึงควรระมัดระวังเป็นอย่างมาก ไม่ให้มีอะไรซึ่งไม่เต็มไปด้วยคุณสมบัติห้าประการที่ได้เขียนไว้ข้างต้น (การมีท่าทีเป็นผู้ที่เต็มไปด้วยความสงสาร การรักษาข้อตกลง ความสัตย์ซื่อ ความเมตตากรุณาและเคร่งศาสนา) หลุดออกไปจากปากของเขา" แต่จากการพินิจคำสัญญาในเรื่องของการจะไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอกสุจินดา คราประยูรกลับเป็นการทำลายภาพพจน์ของความเป็นคนรักษาข้อตกลงของเขาจนหมดสิ้น และเป็นสาเหตุประการสำคัญที่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่คัดค้านการเป็นนายกรัฐมนตรีของเขา อันนำมาซึ่งการล่มสลายของรัฐบาลภายใต้การนำของเขาในเวลาต่อมา คือ ในวันที่ 24 พฤษภาคม 2535

รูปแบบการดำเนินงานทางการเมืองของ พลเอกสุจินดา คราประยูร ขัดแย้งกับรูปแบบผู้ปกครองในทัศนะของมาคิอาเวลลี

มาคิอาเวลลีเน้นย้ำเสมอว่าผู้นำต้องเฉลียวฉลาดประคอง"สุนัขจิ้งจอกและราชสีห์" ขณะเดียวกัน ผู้นำจะต้องเป็นผู้เฉลียวฉลาด รอบรู้ ใจกว้าง แต่มีธรรมาภิบาลของชาติ ต้องทำตนให้ลูกน้องเคารพยำเกรง

มาคิอาเวลลี กล่าวว่า ผู้นำต้องอยู่ในโลกของความเป็นจริงไม่ใช่โลกของจินตนาการ เพราะชีวิตมนุษย์ในความเป็นจริงนั้นห่างไกลจากชีวิตในอุดมคติมากนัก ผู้ที่ไม่นึกถึงโลกของความเป็นจริงเป็นที่ตั้ง จะพบกับความพินาศ ถ้าคิดจะทำแต่ความดีแล้วจะต้องเสียใจ ผู้นำจะต้องเรียนรู้ที่จะทำไม่ดี และก็ใช้ความรู้ี้ในบางครั้ง และไม่ใช้ในบางครั้งแล้วแต่โอกาส วิเคราะห์การดำเนินงานทางการเมืองของพลเอกสุจินดา คราประยูร มีการใช้อำนาจที่เด็ดขาดเป็นผู้นำของโลกจินตนาการ เช่นการคัดค้านการขึ้นสู่อำนาจนายกรัฐมนตรี ถูกคัดค้านทุกทิศทางหลายฝ่ายตัวอย่างเช่นการคัดค้านจากพรรคการเมือง จากพลตรีจำลองศรีเมือง จากนักวิชาการและมีการประท้วงของประชาชน ลูกสื่ออยู่ที่หน้ารัฐสภาแต่พลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่ยอมรับฟัง เสียงคัดค้านเลยแม้แต่น้อย

ดังกล่าวของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนายจรัส พัวช่วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร(เพชรบูรณ์) ได้กล่าวว่า "ขณะนี้ขอรับ ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจสกัดกั้นไม่ให้ประชาชนเข้ามา เดี่ยวจะเกิดพังสกา เข้ามาจะเกิดความเดือดร้อนทั่วไปครับ"⁸ พลเอกสุจินดาคราประยูร บอกแต่เพียงรับทราบและจะให้ เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดการการคือแห่งที่จะไปสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นไปลักษณะเด็ดขาดรุนแรง ผิดกับผู้นำในทัศนะของมาคิอาเวลลี ผู้นำในทัศนะของมาคิอาเวลลีจะเป็นสุนัขจิ้งจอกและราชสีห์ ในขณะเดียวกัน ก็จะต้องมีความเฉลียวฉลาด รอบรู้ และยอมรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ส่วนรวมผู้นำจะต้องเป็นคนที่มีรักชาติสมบัติของชาติ มาคิอาเวลลีกล่าวว่า ผู้นำจะใจกว้างฟุ่มเฟือยได้ก็ แต่ของที่ผู้นำนั้นขาดราทัพไปปล้นสดมภ์โจมตีบ้านเมืองอื่น ซึ่งจะต้องใจกว้างแจกจ่ายทรัพย์สินที่ปล้น หรือยึดมาได้ให้ลูกน้องโดยถ้วนหน้า แต่กรณีที่เป็นสมบัติของชาติและแผ่นดินผู้นำจะต้องหวงแหน

ผู้นำจะต้องเป็นมีเมตตาธรรม แต่จะต้องไม่ใช่เมตตาธรรมนั้นอย่างผิด ๆ บางครั้งก็จะต้อง โหดร้าย ถ้าความโหดร้ายนั้นสามารถรักษาความสามัคคีในหมู่ประชาชนและรักษาความจงรักภักดี ของประชาชนต่อตัวเขา ซึ่งการโหดร้ายเพียง 2-3 ครั้ง อาจจะเป็นการโหดร้ายน้อยกว่าความมี เมตตาหรือความใจอ่อนจนเกินไปในการปกครอง ทำให้เกิดความไม่สงบ การนองเลือด การปล้น สดมภ์ ซึ่งทำให้ทั้งสังคมปั่นป่วนวุ่นวาย พลเอกสุจินดา คราประยูร ไม่ได้แสดงความเป็นผู้มีเมตตา ธรรมให้เห็นแต่แสดงความโหดร้ายให้ปรากฏอยู่ตลอดเวลาการระดมกำลังเจ้าหน้าที่ทหารและ ตำรวจปราบปรามประชาชนผู้ทำการประท้วง แสดงถึงความโหดร้ายของพลเอกสุจินดา คราประยูร การแสดงความโหดร้ายของมาคิอาเวลลีจะกระทำได้ในกรณีที่บ้านเมืองเกิดความไม่สงบ การนอง เลือด การปล้นสดมภ์ แต่ไม่ใช่กรณีการประท้วงที่ขึ้นสู่อำนาจของผู้นำโดยขาดความชอบธรรม

มาคิอาเวลลีได้กล่าวเสมอถึงวิธีการที่จะรักษาอำนาจให้ยืนยาว วิธีการขั้นแรกการก้าวเข้าสู่ อำนาจ ถ้าอำนาจนั้นได้มาจากการฉ้อการปฏิบัติกรปรามกบฏ หรือการโจมตีบ้านเมืองอื่น ผู้ ปกครองจะต้องทำตัวเสมือนหนึ่งเป็นพวกกับผู้ที่ยึดมาเป็นเชลย หรือจับมาได้อาจจะการแสดง ขนบธรรมเนียมประเพณีหรือการใช้ภาษาพูดภาษาเดียวกันถึงจะสามารถปกครองผู้คนเหล่านั้นได้ แต่ในโลกปัจจุบันนี้ ผู้นำที่ทำการรัฐประหารมาได้นั้นจะต้องมีวิธีการแก้ไขปัญหาของชาติคือการ พัฒนาระบบเศรษฐกิจของประชาชนในชาติให้ได้จึงจะสามารถปกครองประชาชนหรือชนะใจ ประชาชน แต่การยึดอำนาจของ พลเอก สุจินดา คราประยูร และคณะของตนนั้นนำพาประเทศ ไทยไปในทิศทางตรงข้าม ระบบเศรษฐกิจที่เคยพัฒนาเฟื่องฟูสุดขีด อัตราการเจริญเติบโตสูงสุด

---

⁸ รายงานการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 2/2535 (พฤษภาคมที่ 7 พฤษภาคม 2535), หน้า 1-2

ร้อยละ 10-12⁹ กลับลดลงอย่างรวดเร็วจนอัตราการเจริญเติบโตเหลือแค่ร้อยละ 7-8 เท่านั้น ซึ่งเป็นจุดที่เปราะบางมากที่สุดที่ พลเอก สุจินดา คราประยูร และคณะไม่สามารถหัตถานกระแสของชนชั้นกลางที่สูญเสียผลประโยชน์ทางธุรกิจโดยตรงจากผลพวงของการทำรัฐประหารของพลเอกสุจินดา คราประยูร และคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ

---

9 ในปี พ.ศ.2533 มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูงสุดถึง 11.6 แต่ภายหลังจากการทำรัฐประหาร พ.ศ.2534 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงอย่างมากเหลือแค่เพียง 8.1 ปี พ.ศ. 2535 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจลดลงเหลือแค่ 7.6 ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (12 กันยายน 2537)